

## Kik tanulnak tovább?

A 2008-BAN EGYETEMRE, FŐISKOLÁRA JELENTKEZŐK NÉHÁNY STATISZTIKAI MUTATÓJA

” A kilencvenes évek elejéig jellemzően igen zárt volt a hazai felsőoktatás: a sok továbbtanulni vágyó fiatal közül csak igen kevesen juthattak be a felsőoktatási intézményekbe. A későbbiekben aztán évről évre nőtt az államilag finanszírozott helyek száma, mint ahogyan a továbbtanulási lehetőséget kínáló egyetemek és főiskolák köre is. A sok új alapítványi főiskola, illetve egyházi alapítású egyetem és főiskola mellett az állami felsőoktatási intézményekben is több új kar létesült. Ezzel együtt pedig jelentősen nőtt – bővítve ezzel az intézmények bevételi lehetőségét – a költségtérítéssel járó képzések száma is, ami szintén bővítette a továbbtanulási lehetőséget. Nem véletlen, hogy az idősebb korosztály tagjai közül is egyre többen iratkoztak be valamelyik diplomás képzésre, levelező vagy esti tagozatra. ”

### Folyamatosan csökkenő jelentkezői létszám 2004–2008 között

Általában véve elmondhatjuk: néhány éve a hazai felsőoktatási expanzió markáns eleme még a folyamatosan bővülő jelentkezői és hallgatói létszám volt. Ez a trend viszont nemrég megfordult: nemcsak a központi döntéseknek köszönhetően csökkent az államilag támogatott helyek száma, hanem látványosan visszaesett a jelentkezői létszám is. A 2004. évi csúcshoz képest, amikor is a tavaszi jelentkezési időszakban több mint 166 ezer jelentkezőt regisztráltak, folyamatosan csökkent a továbbtanulni szándékozók száma, és idén már nem érte el a százezret sem (1. ábra).<sup>1</sup> Ez azonban nem is annyira meglepő. Ha figyelembe vesszük, hogy korábban a jelentkezők kétharmada rendre az idősebb, tehát nem frissen érettségizett korosztályból került ki, akkor várható volt, hogy egy idő után csökkenni fog a továbbtanulói bázis, hiszen az intézmények szép lassan „felszívják” a korábban első, második vagy harmadik alkalommal is sikertelenül pályázó fiatalokat. A továbbtanulni szándékozók jelentős hányadát kitevő idősebb korosztályt ráadásul több tekintetben is negatívan érintették a változások, illetve az átalakuló képzési rendszer. A felsőoktatási képzés, benne például a felvételi eljárás utóbbi években bekövetkezett vagy éppen jelenleg is zajló átalakulása, a tandíj bevezetésének lehetősége stb. is szerepet játszhat a csökkenő jelentkezői létszámban. Lehetséges továbbá az is, hogy a fiatalok életstratégiájában változó trendnek vagyunk tanúi: nagyobb arányban „kivárnak” az érettségi után, egy-két éves szakképzésekre iratkoznak be, külföldre mennek munkát vállalni, esetleg tanulni, vagy éppen nem államilag elismert oklevelet adó hazai felsőfokú képzésekre iratkoznak be. Ez utóbbi magyarázó okok jelenleg azonban csak mint hipotézisek léteznek, hiszen a középiskolások, illetve a néhány éve érettségizettek tovább-

(1) Az Educatio Kht. Országos Felsőoktatási Információs Központ 2008. augusztus 5-i adatai alapján összesen 96 990 fő.

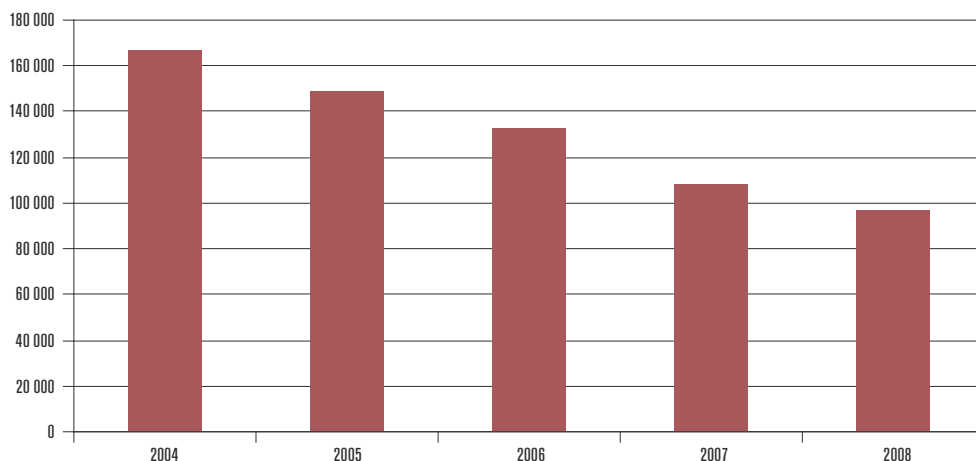
tanulási motivációiról és tendenciáiról – ide értve a külföldi továbbtanulást is – nem állnak rendelkezésre megbízható kutatási eredmények.

Fontos azonban megjegyezni, hogy a csökkenés mögött nem demográfiai okok állnak, hiszen az érettségizők száma az utóbbi években nemhogy csökkent volna, hanem összességében inkább nőtt. Igaz azonban az is, hogy a legfiatalabb korosztály, a frissen érettségizettek körében lényegében már a múlt évben megállt a jelentkezői létszámcsökkenés. Ez különösen annak fényében figyelemre méltó, hogy a felsőoktatást övező közhangulat az utóbbi időszakban nem volt éppen kedvező. Ennek részeként a különböző médiumokban igen gyakran jelentek meg a továbbtanulás hasznosságát, általában a diploma értékét (lásd például a diplomás munkanélküliségről szóló tudósításokat!) relativizáló eszmefuttatások. Bárhogyan is magyarázzuk azonban a jelentkezési létszám alakulását, összességében elmondható, hogy a (magyarországi) felsőoktatás egyértelműen veszített vonzerejéből, legalábbis a húsz-harminc éves korosztály körében.<sup>2</sup>

## Fiatal és idős jelentkezők

A fentiekben utaltunk rá, hogy a továbbtanulni kívánó fiataloknak csak egy része „érkezik” közvetlenül a középiskolákból, többségük az idősebb korosztályból kerül ki. Egy vagy néhány éves kihagyás után (például korábbi sikertelen felvételik, munkavállalás okán) vagy újabb diploma megszerzése céljából (akár munka mellett, akár egyéb, már korábban elkezdett felsőfokú tanulmányokkal párhuzamosan) kíván továbbtanulni. A következő táblázat (1. táblázat) ezért talán nem fest túlságosan meglepő képet a jelentkezők korösszetételéről, hiszen a 18–19 éves korosztály (pontosabban az 1989-ben és 1990-ben születettek) kisebb részét teszi

1. ábra. Jelentkezők számának alakulása 2004–2008 között\* (fő) (Forrás: OFIK)



\* A pótfelvételezők és a keresztféléves képzésre jelentkezők nélkül.

(2) Az Educatio Kht. Országos Felsőoktatási Információs Központ kutatócsoportja – több hazai szakmai műhellyel együttműködve – 2000 óta folytat hallgatói motivációs vizsgálatokat. A jelentkezési tendenciák mögött meghúzódó okokat elemző tanulmány várhatóan a Felsőoktatási Műhely következő számában lesz olvasható. (A szerk.)

ki a felvételizőknek (42,4%). A táblázatból látható, hogy például minden tizedik jelentkező a 28–35 éves korosztályból kerül ki.

Emellett 2007-ig egyértelműnek tűnt az a tendencia, miszerint a teljes jelentkezői létszám csökkenése mellett folyamatosan nőtt a továbbtanulni szándékozók aránya az adott és az azt megelőző évben érettségizettek körében. Idén viszont már ennek ellenkezőjét tapasztaljuk. A középiskolások továbbtanulási motivációiról azonban informatívabb és egyben szemléletesebb képet kapunk, ha a jelentkezők születési évének-életkorának vizsgálata helyett az érettségi évét tesszük meg az összehasonlítás alapjául (2. táblázat). Nemcsak számban (51 511-ről 39 166-ra), hanem arányosan is (47,8 százalékról 42,8 százalékra) kevesebben jelentkeztek a frissen érettségizettek közül továbbtanulni. A visszaesés teljesen egyértelmű még akkor is, ha figyelembe vesszük, hogy jelen pillanatban több mint ötezer jelentkező esetében nem rendelkezünk adatokkal az érettségijük időpontját illetően. A többségükben egy év után újra próbálkozóknál a csökkenés már minimális (11,8 százalékról 11,3 százalékra). Az ennél idősebbek körében pedig már magasabb arányokkal találkozunk, ami összefügghet a mesterképzés, mint az idősebb korosztály számára korábban létező kiegészítő diplomás és másoddiplomás képzés helyébe lépő új továbbtanulási forma (a jelenlegi hivatalos elnevezés szerint: képzési szint) kínálta bővülő lehetőségekkel, az MA szakok számának növekedésével.

A különböző korcsoportok számának és arányának változása a felsőoktatásban azonban hosszú távú, egyértelmű tendenciák felvázolására nem igazán ad módot: néhány éves, egyenes irányú trendet mutató változások után hirtelen ellenkező irányú folyamatot sejtetnek az adatok. Az adatsorok értelmezését pedig csak tovább nehezíti a felsőoktatás képzési struktúrájának jelentős átalakulása (kétszintű képzés, a mesterszakos kínálat nagyarányú bővülése), ami még inkább óvatosságra kell hogy intsen minket az általános következtetések megfogalmazásakor.

1. táblázat. A jelentkezők megoszlása születési év szerint, 2008. (Forrás: OFIK)

Születési év	Jelentkezők száma (fő)	Jelentkezőkön belüli arány (%)
1989–1990	40 997	42,4%
1986–1988	27 187	28,1%
1981–1985	13 135	13,6%
1973–1980	9 841	10,2%
1966–1972	3 546	3,3%
1965 és előtte	1 778	1,8%
<b>összesen</b>	<b>96 484</b>	<b>100,0%</b>

2. táblázat. A jelentkezők megoszlása az érettségi éve szerint 2007-ben és 2008-ban (Forrás: OFIK)

Érettségi éve	Jelentkezők száma (fő)		Jelentkezőkön belüli arány (%)	
	2007	2008	2007	2008
jelentkezés évében	51 511	39 166	47,8%	42,8%
1 éve	12 677	10 374	11,8%	11,3%
2 éve	10 225	9 539	9,5%	10,4%
3–5 éve	13 252	12 722	12,3%	13,9%
6–10 éve	9 706	9 123	9,0%	10,0%
10 évnél régebben	10 491	10 570	9,7%	11,6%
<b>összesen</b>	<b>107 862</b>	<b>91 494</b>	<b>100,0%</b>	<b>100,0%</b>

## Férfi és női pályák

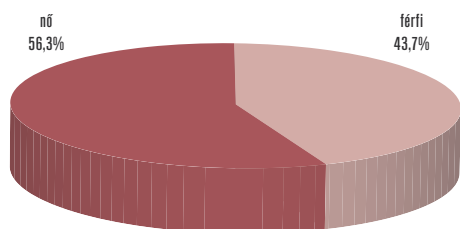
A férfi-nő arány nemcsak az egyes hagyományosan férfi, illetve női szakok-képzési területek népszerűségének változásával összefüggésben képezi egyre inkább az elemzések részét, hanem ezen felül újabban a társadalmi egyenlőtlenségek egyik vizsgálati szegmensét jelenti – például a jó elhelyezkedési lehetőséget jelentő képzések vonatkozásában. A kilencvenes években több gazdasági-társadalmi tényező hatására folyamatosan emelkedett a nők aránya a hazai felsőoktatási intézményekben, ám az évtized végére ez a folyamat megállt, és immár egy évtizede nem tapasztalható érdemi változás e téren. Hasonló tendenciákat mutatnak a jelentkezők statisztikái is, hiszen a mindkét nemnél tapasztalható létszámcsökkenés mellett az utóbbi években szinte teljesen meg egyező arányokkal találkozunk. Akár csökkent, akár nőtt a jelentkezők száma, a nemek közötti arány alig, mindössze egy-két százalékkal változott. Az utóbbi néhány évben ugyan valamelyest nőtt a férfiak aránya, ám az egyes évek közötti eltérések minden alkalommal minimálisnak bizonyultak. Az idén egyébként a legmagasabb a férfiak aránya (43,7 százalék), ám még mindig a „gyengébb” nem dominál (56,3 százalék) (2. ábra).

Most nézzük meg a különböző képzésterületek közötti megoszlást (3. táblázat)! A 14 képzési terület kb. egyharmadánál nem találunk érdemi eltéréseket: egyformán népszerűek a férfi és a női jelentkezők körében. Ide tartozik a régóta sokak által választott, bár az utóbbi években folyamatosan csökkenő jelentkezési mutatókkal rendelkező jogi pálya, továbbá a művészeti és művészetközvetítői szakok. Talán meglepő, de az utóbbi években a férfiakhoz hasonló számban választják nők is az agrár szakokat. Szintén hasonló mutatókkal találkozunk a természettudományi képzési területen (1261, illetve 1116 fő), amiben szerepet játszik az is, hogy az alapszakos képzési rendszer miatt a statisztikákban itt jelennek meg a korábban hagyományosan általános iskolai tanárokat képező természettudományi főiskolai karokra jelentkezők, akiknek nagy része feltehetőleg most is pedagógusi pályára készül.

Általában azonban jelentősek a különbségek az egyes képzési területek között. Ezen belül is kiemelkedik az informatikai és műszaki: az előbbinél tizenkétszeres (13,2, illetve 1,1 százalék), utóbbinál pedig több mint négyszeres (25,1, illetve 5,5 százalék) a különbség a férfiak javára. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a férfijelentkezők közel negyven százaléka a néhány éve még ugyanahhoz a képzési területhez sorolt műszaki-informatikai szakokon akar továbbtanulni.

Ugyanilyen mértékű dominanciával – leszámítva az egyik legkisebb jelentkezői létszámot felmutató pedagógiaiit – a nők esetében általában nem találkozunk, ám léteznek olyan pályák, amelyek nagyrészt a nők számára jelentenek megcélzott karrierutat. Ezek közé tartoznak például a társadalomtudományi szakok (1723, illetve 3793 fő), melyek egy jelentős részét sok intézményben

2. ábra. A jelentkezők nemek szerinti megoszlása, 2008 (%) (Forrás: OFIK)



n=96 739 (az első helyre megjelölt jelentkezések alapján)

jelenleg még a bölcsészettudományi karon oktatják. A bölcsészettudományi képzéseket elsősorban női területként könyvelik el a közvélekedés, amit az adatok nagyrészt igazolnak is, bár a meglévő különbséghez (2086, illetve 5907 fő) jelentősen hozzájárul a régi főiskolai karokra jelentkező, pedagógus pályára készülő nők nagy száma. Az elmúlt években folyamatosan és nagy arányban csökkenő jelentkezői létszámot mutató bölcsészszakokkal szemben a legnépszerűbb képzési területté előlépett gazdasági képzéseket is jóval nagyobb arányban választják a nők, mint a férfiak (5194, illetve 9318 fő). Végül megemlítjük az egészségügyi főiskolai karokat, amelyek mindig is a női továbbtanulók számára jelentettek vonzerőt: ez a tendencia az orvosi-egészségügyi képzési terület férfi és női jelentkezői létszámkülönbségében mutatkozik meg (1168, illetve 3248 fő).

Összességében elmondhatjuk, hogy a hagyományos férfi és női pályák átalakulóban vannak ugyan, de a fő érdeklődési irányok általában még erőteljesen éreztetik hatásukat az egyes képzésterületeken kimutatható nemek közötti arányokban.

### Külföldi fiatalok a hazai egyetemeken

A felsőoktatást már egyre inkább „világpiaci” szinten jellemző, a hallgatók megszerzéséért folyó verseny mellett az európai uniós csatlakozás még egyértelműbbé tette a magyarországi egyetemek és főiskolák számára, hogy lassan nemcsak a hazai, hanem a külföldi felsőoktatási intézmények is konkurenciát jelentenek számukra – természetesen képzésterületenként eltérő mértékben. Megbízható adataink nincsenek, de mind több információ utal arra, hogy a magyarországi fiatalok egyre nagyobb számban mennek külföldre továbbtanulni, s közülük nem kevesen közvetlenül az érettségi megszerzése után, már az első diplomájukat is külföldön, döntően európai országban tervezik megszerezni. Úgy tűnik, ebben a versenyben nem állnak túl jól a hazai intézmények, hiszen az utóbbi öt évben nem nőtt a nem magyar állampolgárságú jelentkezők aránya. Az összjelentkezői

3. táblázat. Képzésterületek népszerűsége\* nemek szerint, 2008 (Forrás: OFIK)

Képzési terület	Jelentkezők száma (fő)		Jelentkezőkön belüli arány (%)	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő
agrár	1 394	1 275	4,9%	3,7%
bölcsészettudományi	2 086	5 907	7,3%	17,2%
gazdasági	5 194	9 318	18,3%	27,1%
informatikai	3 746	363	13,2%	1,1%
jogi	1 556	2 229	5,5%	6,5%
katonai	371	173	1,3%	0,5%
műszaki	7 154	1 893	25,1%	5,5%
művészeti	1 574	2 527	5,5%	7,4%
művészetközvetítő	173	339	0,6%	1,0%
orvosi-egészségügyi	1 168	3 248	4,1%	9,5%
pedagógiai	124	1 571	0,4%	4,6%
sport	922	596	3,2%	1,7%
társadalomtudományi	1 726	3 793	6,1%	11,0%
természettudományi	1 261	1 116	4,4%	3,2%
<b>összesen</b>	<b>28 449</b>	<b>34 348</b>	<b>100,0%</b>	<b>100,0%</b>

\* Az alap- vagy osztatlan képzésre és nappali munkarendre (A-ON) első helyre beadott jelentkezések alapján.

létszám folyamatos csökkenése miatt az évek óta jellemző 2,5 százalék körüli érték ugyanakkor folyamatos létszámcsökkenést jelent a külföldről érkező-jelentkező fiatalok esetében. Ezek az adatok természetesen csak a teljes idejű, bár tetszőleges képzési és finanszírozási formájú, továbbá nappali tagozatú képzésre jelentkezőkre vonatkoznak, ám döntően az orvosi és egyes műszaki karokon egyéb formában tanuló diákok sem tudják valódi multikulturális közege varázsolni a hazai egyetemeket. Jelen tanulmány keretei nem teszik lehetővé a jelenség okainak boncolgatását, de szűkebb témánkhoz kapcsolódva érdemes felhívni a figyelmet a magyar felsőoktatási intézmények által meghirdetett idegennyelvű képzések kis számára, ami nyilvánvalóan eleve behatárolja a külföldi és nem magyar anyanyelvű fiatalok magyarországi lehetőségeit.

Látható tehát, hogy a jelentkezők döntő többsége idén is magyar állampolgárságú (4. táblázat). Vannak ugyan magyarországi egyetemre, főiskolára felvételiző amerikai, francia, olasz, spanyol, német stb. diákok, és még kazah, grúz, japán, mongol, fülöp-szigeteki és kanadai jelentkező is akad, ám számottevő arányban csak a környező országok jelentős többségben magyar nemzetiségű fiataljai kívánnak itt tanulni, elsősorban nyilván nyelvi, illetve kulturális-identitás okokból. Igaz, közülük valószínűleg többen nem jelölték meg a jelentkezési lapon a „határon túli magyar” kategóriát. Az alábbi táblázatból látható, hogy a Magyarországon tanuló határon túli magyarok száma nem arányos az egyes országokban élő magyar kisebbségek számával: legtöbben Szlovákiából jelentkeznek, utána Románia következik, majd a vajdasági fiatalok csoportja. A szomszédos országokra vonatkozó jelentkezési mutatók az adott országot jellemző külföldi orientáltság mellett nyilván összefüggésben vannak az ottani magyar nyelvű felsőoktatási képzési lehetőségekkel, és az ezzel összefüggő társadalmi-kisebbségi viszonyokkal is. A képzésterületi összehasonlítások általában nem mutatnak lényeges különbséget a magyarországi és a határon túli magyar jelentkezők érdeklődése között (5. táblázat). Nyilván kulturális és nyelvi okokkal magyarázható, hogy az ún. humán területeken (bölcészettudományi és társadalomtudományi) viszont érezhetően nagyobb arányban jelentkeztek a szomszédos országok magyar fiataljai, mint a magyar állampolgárok (16,8, illetve 12,6 százalék, és 13,2, illetve 8,7 százalék). Ezenkívül az informatikai szakokra mutatható ki számottevően erősebb érdeklődés a határon túli magyar fiatalok körében (8,2–6,5 százalék), ami azért meglepő némiképp, mert ezzel szemben a műszaki szakokra érezhetően kisebb arányban jelentkeztek (9,4–14,6 százalék). Végül a gazdasági képzési területet érdemes megemlíteni, ahol ugyan igen sokan, de a magyarországi fiatalokhoz képest kisebb arányban kívánnak továbbtanulni a szomszédos országok magyar nemzetiségű fiataljai (18,6, illetve 23,2 százalék).

4. táblázat. Jelentkezők állampolgársága, 2008. (Forrás: OFIK)

Állampolgárság	Jelentkezők száma (fő)	Jelentkezőkön belüli arány (%)
magyar	94 456	97,6%
szlovák	830	0,9%
román	674	0,7%
szerb	317	0,3%
ukrán	225	0,2%
horvát	28	0,03%
osztrák	6	0,006%
szlovén	3	0,003%
egyéb	200	0,2%
<b>összesen</b>	<b>96 739</b>	<b>100,0%</b>

## A jelentkezők előképzettsége: középiskolai tanulmányok és nyelvtudás

A kilencvenes években jelentősen átalakult középiskolai képzési struktúra immár viszonylag megszilárdult, a különböző iskolatípusokra vonatkozóan megfelelő statisztikai biztonságu idősoros összehasonlítások végezhetőek. A kétszintű érettségi bevezetése óta – néhány speciális képzést leszámítva – általában maga az érettségi vizsga jelenti a felvételt. A 6. táblázat azt mutatja, hogy a jelentkezők milyen típusú középiskolában szereztek meg az érettségit (de nem különböztetve meg például a négy-, hat- vagy nyolcosztályos középiskolákat).

Az adatok jól illeszkednek a már évek óta megfigyelhető tendenciába. Hosszú ideje azt tapasztalhatjuk, hogy a jelentkezőknek több mint a fele gimnáziumban (vagy kéttannyelvű gimnáziumban-szakközépiskolában) érettségizik, és ez az arány lassan ugyan, de folyamatosan növekszik. Az előző évhez hasonlóan 2008-ban ismét megközelítette a kétharmadot (59,6 százalék) a hazai gimnáziumban középfokú bizonyítványt szerzők aránya. Ezzel összefüggésben viszont a hagyományos

5. táblázat. Képzésterületek népszerűsége\* állampolgárság szerint, 2008 (Forrás: OFIK)

Képzési terület	Jelentkezők száma (fő)			Jelentkezőkön belüli arány (%)		
	Magyarország	Szomszédos országok	Egyéb országok	Magyarország	Szomszédos országok	Egyéb országok
agrár	2 607	59	3	4,3%	3,9%	1,9%
bölcsészettudományi	7 718	254	21	12,6%	16,8%	13,5%
gazdasági	14 154	280	75	23,2%	18,6%	48,4%
informatikai	3 979	123	7	6,5%	8,2%	4,5%
jogi	3 705	78	2	6,1%	5,2%	1,3%
katonai	540	4	–	0,9%	0,3%	–
műszaki	8 896	141	10	14,6%	9,4%	6,5%
művészeti	3 977	113	11	6,5%	7,5%	7,1%
művészetközvetítő	496	16	–	0,8%	1,1%	–
orvosi-egészségügyi	4 282	128	6	7,0%	8,5%	3,9%
pedagógiai	1 653	41	1	2,7%	2,7%	0,6%
sport	1 499	19	–	2,5%	1,3%	–
társadalomtudományi	5 305	199	15	8,7%	13,2%	9,7%
természettudományi	2 320	53	4	3,8%	3,5%	2,6%
<b>összesen</b>	<b>61 134</b>	<b>1 508</b>	<b>155</b>	<b>100,0%</b>	<b>100,0%</b>	<b>100,0%</b>

\* Az alap- vagy osztatlan képzésre és nappali munkarendre (A-ON) beadott első helyre jelentkezések alapján.

6. táblázat. Az érettségit adó középiskola típusa a jelentkezők között, 2008 (%) (Forrás: OFIK)

Középiskola típusa	Jelentkezők száma (fő)	Jelentkezőkön belüli arány (%)
gimnázium	54 128	56,7%
kéttannyelvű gimnázium	3 533	3,7%
szakközépiskola	34 078	35,7%
technikum	851	0,9%
dolgozók középiskolája	978	1,0%
külföldi középiskola	1 537	1,6%
más középiskola	423	0,4%
<b>összesen</b>	<b>95 528</b>	<b>100,0%</b>

A jelentkezők közül 1211 fő nem adta meg az érettségit adó középiskola típusát.

szakközépiskolában érettségizők aránya alig több, mint egyharmad volt (35,7 százalék). A többi iskolatípus „részesedése” nem igazán változott az elmúlt évekhez viszonyítva. Így a kéttannyelvű középiskolában érettségizők aránya (3,7 százalék) is hasonló, mint 2007-ben, és az idősebb korosztály csökkenő jelentkezői létszámával, illetve arányával van összefüggésben, hogy ismét igen kevés, mindössze 978 fő jelentkezett dolgozók középiskolájában megszerzett érettségi bizonyítvánnyal.

A legtöbb felsőoktatási intézményben a felvételi esélyeket évek óta pontszámban mérhetően is növeli az, ha valakinek van államilag elismert nyelvvizsgálója. Az utóbbi években pedig a felvételi eljárás szabályainak változása közvetve növelte tovább a nyelvtudás fontosságát, hiszen még több pluszpontot lehet vele szerezni. Sőt, egyes népszerű, illetve magas követelményeket támaztató szakokon a rendkívül magas ponthatárok miatt eleve reménytelen annak a fiatalnak a helyzete, aki nem rendelkezik legalább egy vagy két nyelvvizsgálóval.

Az Educatio Kht. Országos Felsőoktatási Információs Központ adatbázisa évek óta lehetőséget ad arra, hogy a jelentkezők nyelvtudására vonatkozóan is információkhoz jussunk. Mint ahogy a következő táblázatból kiolvasható (7. táblázat), az idei felvételizőknek valamivel több, mint egyharmada (36 százalék) rendelkezik valamilyen szintű nyelvvizsgálóval. Az elmúlt években ez az arány ha lassan is, de folyamatosan növekedett – kisebb visszaesést csak az elmúlt év jelentett, ám idén ismét néhány tizeddel emelkedett a nyelvvizsgálóval rendelkezők arányát mérő mutató. Ennél sokatmondóbb adat viszont, hogy a pluszpontokat jelentő közép- és felsőfokú nyelvvizsgát megjelölők aránya ismét nőtt, bár csak szerény mértékben.<sup>3</sup>

Természetesen igen nagy a szórás aszerint, hogy milyen típusú és szintű nyelvvizsgálóról van szó, bár a jelentkezési lap ezen rovatát kitöltők legnagyobb részéről elmondhatjuk, hogy közép-fokú (azon belül is elsősorban „C” típusú) nyelvvizsgálóval rendelkezik. A nyelvvizsgálóval rendelkezőknek évek óta mintegy háromnegyede tartozik ez utóbbi csoportba, és idén is – a múlt évben tapasztalt némi visszaesés után – nőtt az arányuk (az összes jelentkezőn belül 26 százalékról 28,9 százalékra). Ezzel szemben némiképp nőtt a felsőfokú nyelvvizsgálóval rendelkezők aránya is (4,8 százalékról 5,6 százalékra). A felvételin pluszpontot érő C típusú közép- vagy felsőfokú nyelvvizsgálóval a jelentkezők közel egyharmada (32 százalék) rendelkezik. Évek óta azt tapasztaljuk,

7. táblázat. A jelentkezők nyelvtudása, 2008 (Forrás: OFIK)

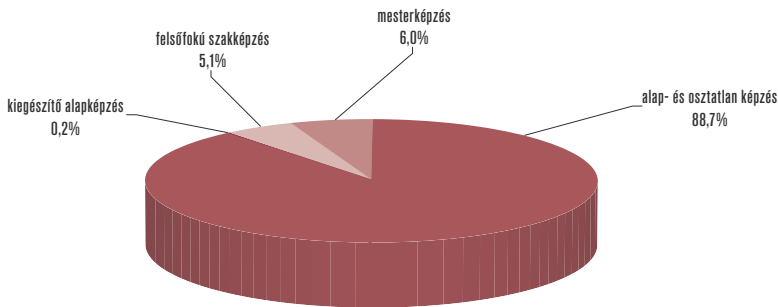
Nyelvvizsga típusa	Jelentkezők száma (fő)	Jelentkezőkön belüli arány (%)
alapfok A	202	0,2%
alapfok B	58	0,1%
alapfok C	1 002	1,0%
középfok A	1 879	1,9%
középfok B	478	0,5%
középfok C	25 500	26,4%
felsőfok A	216	0,2%
felsőfok B	74	0,1%
felsőfok C	5 435	5,6%
<b>nincs nyelvvizsgálója</b>	<b>61 895</b>	<b>64,0%</b>
<b>összesen</b>	<b>96 739</b>	<b>100,0%</b>

(3) A statisztikák a jelentkezési lapokon szereplő adatokat tartalmazzák. Valódiságuk ellenőrzése jelenleg még zajlik, de az elmúlt évek tapasztalata alapján érdemi eltérés nem várható a jelentkezők által megadott és az ellenőrzött adatsorok között.

hogyan nyelvtudás tekintetében 30–35 éves kor alatt általában nincs érdemi különbség a korosztályok között. Ezen belül a 21–25 éves korosztály körében a legnagyobb a többletpontot érő nyelvvizsgával rendelkezők aránya.

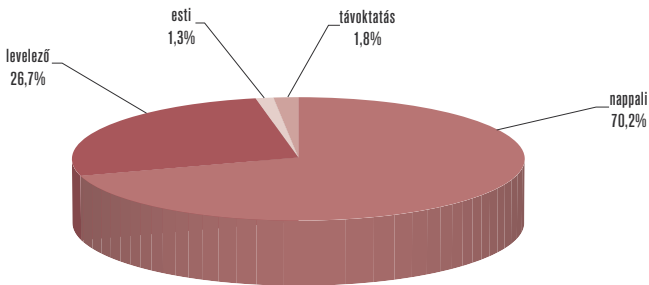
### További néhány adat a 2008. évi felsőoktatási jelentkezésekről

3. ábra. A különböző képzési szintekre (formákra) jelentkezők aránya, 2008. (%) (Forrás: OFIK)



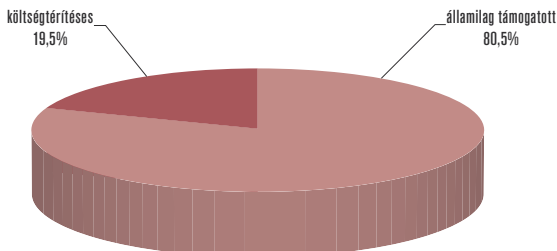
n=96 739 (az első helyen megjelölt jelentkezések alapján)

4. ábra. A különböző munkarendekre (tagozatokra) jelentkezők aránya, 2008. (%) (Forrás: OFIK)



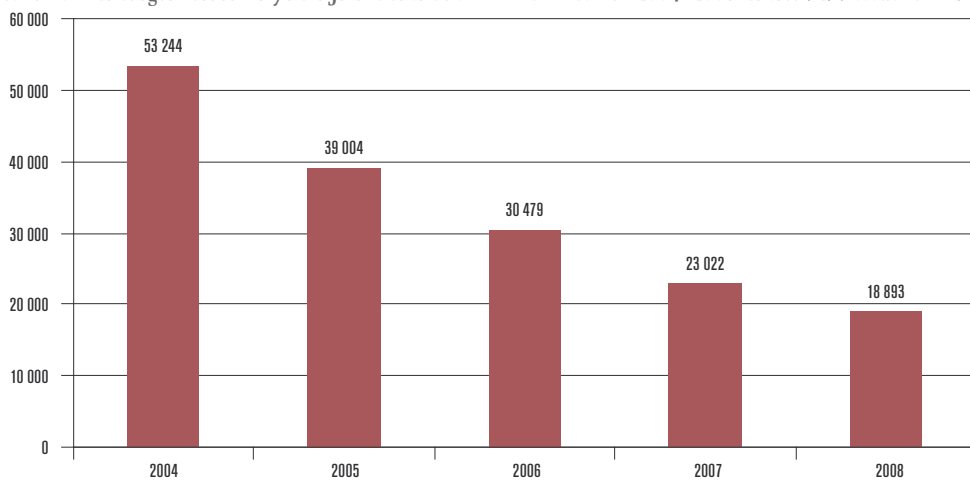
n=96 739 (az első helyen megjelölt jelentkezések alapján)

5. ábra. A jelentkezők megoszlása finanszírozási formák szerint, 2008 (%) (Forrás: OFIK)



n=96 739 (az első helyen megjelölt jelentkezések alapján)

6. ábra. A költségtérítési helyekre jelentkezők számának alakulása 2004–2008 között (fő) (Forrás: OFIK)



(az első helyen megjelölt jelentkezők alapján)